

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto . . . . . gld. 21.—
Za samo večerno izdanje . . . . . 12.—

Za pol leta, četrletna in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč., več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vsaki v petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

In tiskarna se nahajata v ulici Gledalov št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Malin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzojavna in telefonična poročila.**(Novjše vesti.)**

Dunaj 2. Cesar je sprejel predpoludne ministrskega predsednika, grofa Thuna, in popoludne ministra za vnane stvari, grofa Goluchowskega, v posebnih avdijencah.

Budimpešta 1. (Zbornica poslancev.) Ministerski predsednik pl. Szell izjavlja, da so se prejšnja vlada, kakor tudi on, neprenehoma trudili, da se nagodba reši parlamentarnim potom. Žalibog se to upanje ni uresničilo ter se mora misliti o rešitvi tega vprašanja na temelju samostojnosti. Da-si še niso dokončana vzajemna pogajanja z avstrijsko vlado, je vendar mogoče, da nastopi kriza za avstrijsko ali ogersko vlado. V tem težkem položaju prosil, naj se ne zahteva meritornih izjav ter prihodnji teden ne ima sej. (Klici: eljen!)

Posl. Fran Kosuth obžaljuje, da so ministri šli na Dunaj se pogajati. Kralj je odobril pogodbo, Avstrija da nima pravice, da bi zahtevala prenarredbe. Govornik protestira proti postopanju avstrijske vlade. Pl. Szell je zavračal Kossutha ter prosil, naj se krona ne poteza v razpravo. Szellov predlog se je sprejel proti glasovom, neodvisne stranke ter se je seja zaključila.

Budimpešta 2. Neodvisna stranka je imela pred sejo zbornice poslancev zborovanje, v katerem se je naložilo Francu Kossuthu, da se pred dnevnim redom oglasi k besedi ter označi stališče neodvisne stranke v nagodbeni akciji. Ob poluenu opoludne so se posvetovali ministri. Govori se, da pojdejo ogerski ministri že danes na Dunaj.

Pariz 2. Kasacijsko sodišče odloči jutri v aferi Dreyfus. Danes se je začelo posvetovanje kasacijskega sodišča pri zaprtih vratih. Razprava bo zlasti z ozirom na razloge odločbe trajala delj časa.

Pariz 2. Razprava kasacijskega sodišča je trajala celo popoludne. Kakor se zagotavlja, je le osem svetnikov formuliralo svoje nazore. V takih razmerah se razprava ne dovrši pred soboto večerom, razsodba pa se bo mogla izreči še le v ponedeljek. Zlasti se razpravlja o vprašanju, se li naj prvotna razsodba razveljavi ali pa Dreyfusa postavi pred novo vojno sodišče.

Novi York 2. Glasom poročila iz St. Jago de Chile je tamošnje ministerstvo odstopilo.

Carigrad 2. Parnik »Moskva«, ki pripada »ruskemu prostovoljnemu brodogovju«, je preplul Bospor s 1700 izseljencev in vojaškim transportom na krovu. »Moskva« je namenjena v Port Artur in Vladivostok.

Huag 2. Bivši vojni minister Roseboom je imenovan generalnim guvernerjem nizozemske Indije.

Rim 2. (Komora.) Na dnevnem redu je predlog overovalnega odseka, glasom katerega bi se imele razveljaviti volitve oseb, ki so kaznovane zaradi političnih prestopkov. Posl. Vendemini (skrajna levica) predlaga, da se ta predlog odloži za osem dni (kakor nekak izraz v prilog amnestiji), ter zahteva o tem poimensko glasovanje. (Odobranje na skrajni levici, ropot na desni in v sredini.) Predlog Vendeminija se je v glasovanju po imenih odbil. Volitev Turattija se je razveljavila. Posl. Bovio se o priliki obletnice Garibaldijeve smrti spominja istega v daljšem govoru. Predsednik izraža željo, naj bi spomin Garibaldijev

vsestranski vspodbujal v posnemo vseh civilnih kreposti, za katero je isti podal vzorne primere. (Odobranje.) Potem se je razveljavila volitev Andreisa v poimenskem glasovanju.

Zgodovinske črtice.

(Po Jos. Apih-ovi knjigi: Slovenci in 1848. leto.)

(Dalje.)

14. Slovenska stolica.

»Leta 1870. so sprožili v Gradeu misel, da bi bilo umestno uvesti v učni načrt slovenščino, toliko potrebno duhovnikom, uradnikom itd. Leta 1810. so jeli stanovni štajarski se pogajati z vlado zaradi ustanovitve slovenske stolice; povdarjali so svoje popolno uverjenje, da je za povzdigo omike dežele in prosvete preprostega človeka povspesevanje razvoja materinščine edino skušeno in nevarljivo sredstvo, in da se bode tem pōtem mnogo umestneje pospeševalo v istini potrebno razširjevanje nemščine.«

Leta 1812. je oživela ta stolica, a za nekaj let prenehala zbog bolezn Primčeve; naslednik mu je bil Koloman Kvas. Od 1825/6 dalje je slovenščina bila obvezen predmet za slovenske bogoslovce semenišča graškega in očividno je naraščalo zanimanje za slovenščino med Slovenci in Nemei. Osobito živahno se je pokazalo to zanimanje od 1830. leta dalje, ko je Gradee postal zbirališče lepega krdela jako nadarjenih in narodno čutečih mladih Slovencev, n. pr. Macuna, Trstenjaka, Kočvarja, Miklosiča, Vraza itd. »Knjižnica slovenska« in govorniške vaje slovenske in učenje slovenskih jezikov: to je bila šola bodočih rodoljubov slovanskih. Gimn. učitelji pa, kakor Matjašič in Župančič, so tudi probudili tu in tam katerega mladeniča, da se je jel baviti z materinščino, na pr. A. M. Slomška. Lahke ta posel ni bil, ko so po besedah Slomškovih slovenščine »vlastenei se sramovali«, ko »ni bilo čitati slovenskih knjig niti najti moža, ki jih bi po slovenski pisal«, ko sta »nemščina in latinščina . . . košato za mizoj sedeli, njihova sestra pa je za vratni pozabljena medlela.«

V Celoveu je Slomšek začel buditi mej bogoslovci zanimanje za slovenščino: v semeniški knjižnici je bila jedina slovenska knjiga Gutsmanov slovar in kratko premišljevanje večnih resnic.

Slomšek je onde našel nasledovalce; Wiery, poznejši vladika, Pikel in Placid Javornik so nadaljevali, kar je bil pričel Slomšek; bogoslovci so Wieryju prinašali slovensko spisane propovedi in Wiery jih je popravljaj. Močno se je to delovanje dvigalo po ustupu Fr. Kosarja, Mat. Majarja in nekaterih bivših dijakov hrvaških gimnazijev. »Novice« so našle mnogo čitalcev, »bralno društvo« se je lepo razvitalo in bogoslovceem se je pridružilo tudi posvetnih gospodov, nekateri morda tudi kakor tajni poročevalci vlade, sluteče v tem krogu propagando za panslavizem. Slomšek je podaril temu društvu mnogo knjig, ker se je bil uveril, da tisti, kdor žrtvuje svobodne ure učenju materinščine, se udeležuje tudi odločno omikanja svojega naroda; zaradi tega pa še ni panslavist! Drugi pot piše: »Čim bolj se mladi duhovniki posvečujejo koristnemu učenju, tem laže ubeže skušnjavam. A s slovenščino se naj družijo praktični smoter: kori-

stiti narodu«. Rojaki češkega vladike krškega, Lidmanskega, so delovali v bratovski slogi z celovškimi Slovenci.

Razumeva se, da o teh nazorih se Slomšek po vladnih, ali recimo raje, policijskih načelih one dobe ni mogel rešiti suma, da je tudi on »panslavist«; za tako neosnovano natočevanje se blagi mož vendar niti zmenil ni, a čuditi se moramo, da mu ni tak sum zaprl poti do visoke cerkvene časti. Pač pa so svarili že ondaj nekateri bogoslovce, ki so često občevali z Mat. Majarjem, a svarilo je bilo zaman. Poleg Majarja je v tem krogu, v tem duševnem vzduhu, vzrastle tudi Andrej Einspieler.

Omeniti nam je še slovenske stolice na goriskem liceji in odličnih zaslug, ki si jih je stekel za slovenščino v Gorici Val. Stanič.

Bore malo se je torej storilo za materinščino v šoli; vladni sistem so podpirale mnoge okolnosti, n. pr. gmotna beda slabo plačanih učiteljev, zavisnost od gosposk, narodu nemilih, birokratizem v srednji in visoki šoli, saj so bili srednjim šolam poleg »prefektov« ravnatelji navadno uradniki, n. pr. okrožni glavarji itd. Ubogi učitelji, odvisen na vse strani, je pa tudi želel pridobiti in ohraniti si priznanje mogoteev.

Strahopetneže in kruhobore pa je omajalo še nekaj drugega. Kdor je marljiveje od svojih drugov gojil materinščino, bil je kmalu na glasu, da je — panslavist! Panslavist pa je bil koj prva pošast za samim ludirjem! Sam Slomšek je bil »panslavist«, opazovali so ga po volunih, da-si so mu morali dati dovoljenje, da je svojim učencem dajal spričevala v slovenščini. Malo pred imenovanjem za vladiko je Slomšek posebno močno vzbudil tu sum: vložil je bil prošnjo, da naj mu dovolijo ustanoviti društvo za izdavanje poučnih slovenskih knjig — (1845) — a odbili so mu prošnjo, ne da bi mu povedali razloge.

»Osamljeni upehamo. To vidijo sovražne sile in zabranjujejo dobro pod vsakovrstnimi preteganji. A to me ne sme ovirati, da delujem po svojih močeh za povišanje časti božje in za blagor naroda, v čegar sredino me je postavila Previdnost. Naše načelo bodi: molčimo, ne govorimo nič, delajmo mnogo, potrpijo vse. Regnum caelorum vin potitur.«

Ni bilo dano mnogim, da bi tako mislili — narod je imel samo jednega Slomška.

Smo-li kaj na boljšem dandanes v Trstu in v okolici? Primerjaj, primerjaj, cenjeni čitatelj! Koliko sitnostij, koliko preganjanj so že morali prebiti zavedni učitelji v okolici?! In kako dobro se godi onim, kateri plešejo, kakor gode laški magistrat! S kakim zadovoljstvom zro na ono šolo, kjer so uspehi najslabši!! In v take šole podi slavna vlada tržaško slovensko deo! A mi ne pojdemo! V Trstu hočemo imeti slovenske šole in naj se tudi vse zaroti proti nam! Na delo očetje!! (Pride še.)

Politični pregled.

TRST, 3. junija 1899.

Iz deželnega zbora istrskega. Nulla dies sine linea! Kdor ni gluhi na obe ušesi, bi moral slišati — vse! Gospōda se morajo čutiti presneto varne, sicer ne bi si upali toliko. Nulla dies sine linea! Ni ga dneva, da bi signori ne go-

vorili povsem odkrito! Te dni so kričali v dežel- nem zboru istrskem, da Istra pripada k Italiji in da je to povsem naravno, par dni potem sti v dežel- nem zboru tržaškem zbornica in galerija kričali unisono: živel Italija! — večeraj pa je posl. Bennati v dežel- nem zboru istrskem grozil s — 30 milijoni Italijanov!

Razpravljali so o resoluciji proti osnutju hr- vatskega gimnazija v Pazinu. Na to, kar sta po- grevala posl. Bubba in Costantini, ne moremo od- govarjati ravno zato, ker sta pogrevala in bi morali tudi mi le ponavljati že večkrat povedane stvari. Na kratko: bile so same že navadne fraze in neresnice: o boleznih vskljkih Italijanov, o krutosti vlade, ki hoče zatreti Italijane, o užaljenem pravu, o italijanstvu Pazina, o žaljenju časti Italijanov itd. itd. Tudi frazo, da slo- vansko ljudstvo ne čuti potrebe gimnazija, ampak da ga zantevajo le poznani fanatiki, sta ponavljala. Temu nasproti pa konstatujemo mi: da se proti osnutju ne upira italijansko ljudstvo, ampak le oni despoti, ki se ničesar ne boje bolj, nego šole za ljudstvo, ker se tresejo pred trenutkom, ko ljud- stvo postane — pametno!! Pavlani okolo Kopra in Kmetje v Vodjanu in v Rovinju niso dali ni znamenja proti gimnaziju, nižje laško ljudstvo v Pazinu je celo grozilo sklicem protestnega shoda. Kdo je torej protestoval na vseh možnih shodih? Le tirani, ki žive in se masté le ob ne- vednosti ljudstva, slovanskega in — italijanskega, in pa razni občinski zastopi, katere imajo v rokah sokrivi tiranov! Ti so protestovali in ne laško ljudstvo po Istri! Nečuvvena drznost je torej, ako govore o užaljenem čutu italijanskega ljudstva.

Na najvišji klin je seveda zlezal najfanatičnejši med laškimi poslanci, znani Bennati. Ta je grozil s 30 milijoni Italijanov, ki gotovo ne dopuste, da bi padli bojevniki na tej skrajni utrdbi? Kje je teh 30 milijonov Italijanov?! Gosp. Bennati je torej grozil z silami — tuje države. Kaj bi rekli Italijani in kaj bi rekla vlada, ako bi kateri naših poslancev zagrozil, da imamo mi nad 100 mi- lijonov soplemenikov?! Nedavno je zakli- cal isti Bennati, da Istra pripada k Italiji, a sedaj že kliče milijone Italijanov na pomoč!! To je ir- redentizem brez figovega peresa! Na jednom mestu pa nam je gospod Bennati govoril iz srea, ko je namreč pozival svoje somišljenike, naj bodo odslej odprti, iskreni in breobzirni nasproti vladi! Bravo, le tako! Le žal, da imamo le malo nade, da bi se signori res odločili za pošteno in odkrito postopa- nje tudi v takih slučajih, ko občujejo z ministri. Tako renomiranje in hujskanje čujemo le v dežel- nem zboru, ker vedo, da Dunaj je daleč, in da nobeno uradno poročilo ne govori dalje o tem.

Večeraj je zavnel tudi mejklic, ki je kakor bengaličen žarek osvetlil vso brezčutnost do ljud- stva teh sinov avite colture. Ko je namreč vladni zastopnik zavračal napade na vlado, rekši, da po- treba zahteva hrvatski gimnazij, je zakričal jeden poslanec: kdo pa bo pasel purane?! Pfu! Sramujte se! Ali čuješ ti slovensko-hrvatski kmet, kako bi te hoteli izključiti od vsake šolske izobrazbe, kako bi hoteli, da ostani ti in tvoji sinovi duševni in fi- zični tlačani! Tudi omiko smatrajo za svoj privile- gij! Kmet bodi neumen: trpi, delaj, molči in — plačuj tudi srednje šole — za tirane. Resolucijo proti osnutju hrvatskega gimnazija so seveda vspre- jeli, ne da bi se — sramovali.

Vsprejeli so se zakonski načrti: za razdelje- nje krajin občin Pazin in Kastav, za pokritje de- želnega prispevka 700.000 gld. za železnico Trst- Poreč-Kanfanar in za spremembo nekaterih določil zakona za poljsko varstvo. Proračun deželnega kulturnega fonda za 1899. z deželnim prispevkom 14.400 kron se je odobril. Danes je bila zopet in zadnja seja.

Ali iz večine?! Splitsko »Jedinstvo« od- govarja na naša izvajanja o vprašanju, ali naj hr- vatski in slovenski poslanci ostanejo v sedanji večini?! »Jedinstvo« meni prav za prav, da na naš. izvajanja ne treba odgovarjati, ker da nismo naveli ničesar stvarnega v podkrepitve svojih zahtev. Omejuje se torej na povdarjanje, da se »bratje v Istri« radi »prenagljajo« in zato da je ho- telo le svariti pred prenagljenimi koraki. Sicer pa da se tudi »Jedinstvo« ni izreklo absolutno proti temu, da bi naši izstopili iz večine.

No, torej?! Saj se tudi mi nismo absolutno izrekli, da morajo izstopiti, ampak smo stavili svojo zahtevo le pogojno. In ta zahteva je bila čisto

kratka: ako bi naši videli, da stranke na desni nočejo, ali pa ne morejo ničesar storiti, da bi se storilo konec groznim razmeram na Primorskem, potem je taka večina brez vsacega pomena za nas. In postulat zdravega človeškega razuma, zdravega narodnega egoizma in tudi možkega samoljubja more biti le ta, da — izbeže iz take večine. Saj ne bi bili vredni, da imamo svojo parlamentarno skupino gori na Dunaju, ako bi molčali k temu, da bi naši poslanci v parlamentu držali svoja hr- btišča vladi v oporo, a mi da bi v isti čas doma v oslovski ponižnosti držali hrbtišča za — batine od strani koalicije zistema in naših narodnih nasprotnikov. To, kar se dogaja z nami na Primorskem, bi bilo nečuvveno tudi ko bi bili že davno v najostrejši opoziciji, ne pa, ko sta naša zastopnika istrska že par let sem šla do skrajne meje samozatajevanja, tako, da so se mnogi že čudili, meneči: saj ju ni poznati več! A sedaj prihaja »Jedinstvo« z očitanjem, da se istrski »bratje« radi — prenagljajo! Človek bi se zakro- hotal, ako ne bi bilo vse skupaj tako neizrečeno žalostno. »Jedinstvo« bi prosili, naj poslušaj, kako govore zadnje »Novice« — in to je list, ki ni bil nikdar na glasu posebnega radikalizma — prav z ozirom na dogodke na Primorskem. »Novice« pi- šejo na uvodnem mestu:

»Na Kranjskem se vlada seveda ne kaže v tisti obliki, kakor na Primorskem. To je ravno skrivnost njene politike, da skrbi za to, da Kranjci ne postanemo preveč nezadovoljni, ker si s tem omogočuje svobodno postopanje na Primorskem.

Kar počenja vlada na Goriškem, v Istri in v Trstu, presega vse meje. Irredentovska hidra še nikdar ni tako ponosno dvigala svoje glave, kakor sedaj, in še nikdar se ni nobena vlada tako očitno, tako ostentativno in poniževalno laskala in sladkala laškim strankam, kakor vlada grofa Thuna.

Obupni kliči se razlegajo iz Primorske po vsi slovenski domovini. Primorski Slovenci in Hr- vatje so v očigled temu, da jih vlada prepušča na milost in nemilost Lahom, in podpira z vso silo laška prizadevanja, jeli obupavati in rotiti so slo- vanske poslance, naj zastavijo vse svoje sile, da se to spremeni, če ne, naj nikar več ne podpirajo te vlade, ki slovensko delegacijo — da-si se brez nje podpore ne more ohraniti niti jeden trenotek — bagatelizira in prezira.

Upali smo, da ti kliči iz Primorja ne osta- nejo brez uspeha. Prevarili smo se. Ko se je sešel izvrševalni odbor desnice, so zastopniki slovenskega in istrsko-hrvatskega naroda votirali vladi najsl- vovesnejšo zaupnico in to brez obotavljanja, ne da bi bili le usta odprli in zahtevali pojasnil glede vladnega poslovanja na Primorskem.

To je postopanje, katerega ne umejemo, ka- terega pa tudi nikakor ne odobravamo, ker nas prešinja prepričanje, da se s takim postopa- njem Slovence in Hrvatov koplje grob.

In ko se nam koplje grob, naj bi se mi — ne prenaglili!

K položaju. Nobenega znamenja ni, da bi se bila nagodbena kriza približala svoji rešitvi in skoro gotovo je, da počaka krona še nekoliko dni, predno izreče svojo odločilno besedo. Zadovoljiti se moramo torej s konjekturami in ugibanji po no- vinah. Značilno je v prvi vsti to, da so ogerski ofi- cijozni jeli umivati svojega Szella. Po vsej sili hoté sedaj dokazati, da Szell ni neojalno postopal z avstrijsko vlado, da ni res, da bi bil svojo klavzulo o bančnem vprašanju določil le v sporazumljenju z ogersko opozicijo in da je o tem popolnoma preziral avstrijsko vlado. Gospod Szell se opravičuje, ker se čuti krivega. Sicer pa zatrjajo ogerski listi, da Szell ne odjenja ni za las in da je kriza neizo- gibna. Ravno nasprotno zatrja vsikdar diplomatično previdni dunajski »Vaterland«, ki pravi, da kriza je že zgubila svojo ostrino in da je skoraj gotovo, da se poravnava spor, ne da bi moralo odst- piti to ali ono ministerstvo!

Domače vesti.

Dr. Ferjančič — dvorni svetnik. Iz Ljub- ljane smo dobili danes vest, da bo državni poslanc in prvi podpredsednik zbornice poslancev, gos- pod dr. Andrej Ferjančič, v kratkem

povzdignjen v čast dvornega svetnika. Mi priobčujemo to vest seveda z vso reservo.

Protest proti nemškonacljonalnim postu- latom. — V Ljubljani se je vršil — kakor se nam poroča od tam — dne 1. t. m. zvečer shod deželnih in državnih poslancev narodne stranke, da se sklene protest zoper nemške zahteve. Pos- lanci kat. narodne stranke se vsled znanih nasprot- stev niso udeležili tega posvetovanja, in tako smo kranjski Slovenci — pravi naš dopisnik — zdaj brez uplivnega političnega vodstva, kajti ob takim separatizmu v političnih stvareh smo prava ničla pred vlado in pred vsem svetom. Res, vedno lepše!

Povej mi, kdo te hvall . . . Včerajšnji »Piccolo« je prinesel slavospev o župniku Jurizzi iz Rojana. »Piccolo« je ves navdušen za češčenje Marije! Nikoli še se niso šmarnice v cerkvi ro- janski izvršile tako slovesno, kakor letos. Žid — in češčenje matere našega Odrašenika! In človek naj bi se ne smejal in se ne čudil onim, ki se ne sram- mujejo take hvale in na takem mestu! Grše prosti- tucije naših svetih stvari si pač ne moremo misliti.

Cerkev rojanska da je sedaj vsa druga — tako hvall »Piccolo« svojega političnega in narodnega somišljenika — in pokojni župnik Thaler da bi je kar ne spoznal več, ako bi se povrnil na ta svet. Pa nesamo cerkev, ampak tudi vsa župnija rojanska da je kakor prerajena po plemenitem delovanju župnika Jurizze. Seveda, ako sodimo razmere in misljenje in duh, ki vladata, le po številu sveč in raznih okraskov, za katere prihajajo župniku sredstva od somišljenikov iz mesta, bi utegnil imeti »Piccolo« prav. Za one pa, katerem ni »Piccolo« poklicano glasilo v verskih in cerkvenih stvareh, utegne biti merodavnejša ta okol- nost, da se v nobeni cerkvi okoličanski ni še ni- koli tako pogosto rabila — policijska pomoč, nego se rabi sedaj v Rojanu. In dogodki nobene žup- nije niso dali toliko povoda za sodne razprave, nego rojanski. To smo hoteli konstatovati nasproti slavo- spevom Židov na adresu katoliškega župnika. Povej mi, kdo te hvall, in jaz ti povem, kateri poli- tiški struji pripadaš, Sapienti sat.

Vspored jutrnje veselice pevskega dru- štva »Kolo« je nastopni: 1. Milutin pl. Farkaš: »Hrvatski dom«, koračnica, udara tamburaški zbor. 2. Anton Nedved: »Naša zvezda«, poje mešani zbor. 3. I. Spaček: »Slovenske strune«, vence slo- venskih narodnih pesni, udara tamburaški zbor. 4. Karol Bendl: »Križaci na morju«, velik mešani zbor se samospovom mezzo-sopran-a. 5. I. Zarli: »Jaz in ti«, polca-francaise, udara tamburaški zbor. 6. Hrabr. Vogrič: »Pogovor z domom«, mešani zbor. 7. Hrabr. Vogrič: »Tvoj pogled«, valček, udara tamburaški zbor. 8. A. Julijev: »Za vasjo«, ženski dvospjev se spremljevanjem tamburaškega zbora. 9. »Svojejavneži«, veselo-igra v enem de- janju. 10. Svobodna zabava. Začetek ob 4.1/2 uri popoldne.

Odbor pevskega društva »Kolo« nas prosi, da objavimo, da za jutrnjo veselico na vrtu družbe sv. Cirila in Metoda se niso razpošijala posebna vabila na dom, pač pa se je drugim načirom raz- delilo do 3000 navadnih splošnih vabil. Programi koncertu se bodo dobivali na ugodu. Opozarjamo torej še enkrat vse naše občinstvo, naj se v veli- kem številu udeleži jutrnje veselice društva »Kolo«, da pripomore istemu do podpore, kakoršnje v res- nicei zasluži to vrlo in trudoljubivo društvo. To pa tembolj, ker čujemo, da se je prijavilo tudi udele- žencev iz tužne Istre, iz Pobegov v okraju koperskem.

Izlet ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda k sv. Ivanu utegne biti najsijajnejši. Zanimanje je obče. Vse že poprašuje, kakšna bo neki ta veselica, o kateri se toliko piše. Posebno nerazumljiva je marsikom »pošta«. Kaj je neki to? No, nekoliko smo jo že spisali v nekem do- pisu v cen. »Edinosti«. Kdor pa ni čital, ali ni umel, najbolje bo, da pride sam pogledat in se pre- pričat o stvari. Pa tudi oni, ki je umel in pozna pošto, pride gotovo, kajti zdi se nam nemogoče, da bi mogel še izostati kdo, ki le nekoliko čuti in misli slovensko.

Da je pa simpatija do tega društva ukore- ninjena že v narodu, priča nam dejstvo, da je bilo na zadnji veselici pri sv. Jakobu 2000 ljudi. Mi bomo zadovoljni s polovico. Da bi se jih pridružilo le 1000, da se svojo nevročnostjo povečajo vese-

lieo! Ali bi ne bilo divno to, gledati glavo pri glavi, ljudi vseh slojev in vseh spolov in vse starosti. Kajti družba sv. Cirila in Metoda ne pozna razlike stanov in ne razlike starosti. Tu smo vsi enaki, tu je vsem enak cilj. Vse hrepeni naprej, navzgor, po luči! — Da, luči, luči nam dajte, da se konečno razžene tema tisočletnega suženjstva našega! A ravno zato, ker nas potiskajo vsi v temo, postavimo se jim vsi trdno v bran! Ne omagujmo, ne obupujmo, saj nas je toliko in če se vsi branimo vstrajno in odločno, moramo zmagati! V ime prosvete, omike in luči vabimo torej vas vseh na veselico v »Narodni dom« k sv. Ivanu, ki bo drugo nedeljo v juniju!

Občinske volitve za novo občino Pomjansko se prične v ponedeljek. Nasprotniki so očitno prisegli, da morajo zmagati, ali z lepo ali z grdo! Kdor pozna sredstva, ki so v rabi italijanski gospódi po laških mestecih, ta ve ceniti ves obseg take prisege. Vendar javljamo z živim zadovoljenjem, da naši rodoljubi točno vrše svojo dolžnost in da je vsa nada do povoljnega uspeha. V tem zadnjem trenutku jih rotimo še enkrat v imenu stvari poštenega in izmučenega naroda našega, naj store, kar je mogoče in naj napnejo vse sile, da enkrat pravica in morala definitivno zmagati nad krivicio in koruptejjo! Bog žnjimi!

Slovanska čitalnica v Trstu. Novi odbor »Slovanske čitalnice« za društveno leto 1899/1900 se je sestavil na glavnem zboru dne 27. maja t. l. tako-le: Dr. Rybář Otakar, predsednik, Ante Truden, podpredsednik, Stanko Trnovce, tajnik, Ante Bogdanović, blagajnik, Ivan Mankoč, gospodar, Viktor Klinar, knjižničar, Stevo Pregelj, Fran Toros, dr. Josip Abram, odborniki, dr. Drago Lukež, Gjuro Vučković, Josip Prunk, namestniki.

Nadzorniki »delal. podpornega društva« bodo imeli svojo sejo jutri, dne 4. t. m. o b 10. uri zjutraj. Seja se je določila za predpoludne radi veselice pevskega društva »Kolo«.

Iz Lonjera nam pišejo: Kakor Vam je znano, imamo pri nas pevsko in bralno društvo. To društvo je zelo potrebno, da vzbujajo mladino in da vse ljudstvo dovajajo do prave zavesti in spoznanja. Pa čudili se boste, da to naše bralno društvo ni naročeno na noben časopis. Čudno bralno društvo to, kaj ne?! No, zapuščeno pa ni to naše društvo in tudi časopise čitamo, ki jih kupujemo posamičniki. Vendar bi bilo lepo, ako bi imeli bralno sobo, v katero bi prihajali časopisi, ali denarja ni. Kolikor ima društvo sredstev, se porablja za pevске namene. Sosebno treba plačevati pevovodjo. Naši postavniki možje, ki so nam na čelu o volitvah, bi se morali postaviti na čelo tudi našemu društvu. Ali je častno to, da ima društvo le dva podporna člana? Vsaj 30—40 bi jih moralo biti! Ni res, da se pri nas ne da nič opraviti! Le prave volje je treba. Vzdrinite se torej, možje! Priskočite nam v pomoč! Saj vidite, kako pritiskajo na nas naši nasprotniki! Zato treba, da se branimo ukupno. Tistih par novičev na mesec ni prehudo breme za nikogar, a skupno izda vendar mnogo. In če bodo tudi veljavni možje v našem krogu, koliko bolj bo navdušena mladina! V edinstvi je moč. Sloga jači, nesloga tlači. Opazovalec.

Drobne vesti. Kap je zadel propovednika don Antonija (Petra Molinari), baš ko je v četrtek popoldne začel propovedovati v kapucinski cerkvi. Gosp. Treves mu je podelil prvo pomoč. Malo upanja je, da bi okrevala.

Pijanka. Sinoči ob polujednajstih je našel redar v ulici Coroneo ležati na tleh žensko, ki se ni mogla ganiti, niti spregovoriti razločne besede. Na glavi je imela rano. Spravili so jo na rešilno postajo, kjer so ji obvezali rano; od tod pa, ker se ni moglo izvedeti, kdo da je, v zapore v ulici Tigor. Tukaj se je dokazalo, da ta pijanka je 45-letna krošnjarica Josipina Lah iz Gorice. Malo preveč se ga je nasrkala.

Sladkor iz svobodne luke. Včeraj ob 11. uri predpoludne so aretirali v svobodni luki 23-letnega Josipa Zupana, ki je nosil pod pazduho kacic 5 klg. sladkorja. Ker je ta sladkor izviral od tatvine, so odveli Zupana v zapor.

Limonada po ceni. Predsinoči je redar v svobodni luki ustavil dninarja Frana M. iz Tržiča na Primorskem, ker je nosil precejšnje število limon, o katerih ni mogel povedati, od kod jih ima. Slednjič je priznal, da jih je vzel, da si na-

pravi — limonado. Pa žlovek obrača, redar pa obrne. Iz teh limonov si Fran ni delal limonade. Ker so ga pa izpustili po sklenjenem zapisniku, je vsekako mogoče, da je mož imel še tisti večer priliko, da si ugasi žejo z limonado — toda ne od onih limonov.

Otrok povožen. Ulica Crosada je res nesrečna. Ni se še posušila kri nesrečne trojice Mahnič-Slavec-Fonda, kar se je zopet pripetila tam nova nesreča, hvala Bogu, mnogo manjša. Neki voz je namreč povozil 6-letnega Lucijana Dalvise. Dečka so spravili v »Igeo«, kjer ga je preiskal dr. Usiglio, ki je konstatiral, da so poškodbe le lahke narave ter da deček nima strte nobene kosti.

Tatvina na krovu. Justu Zonehu, natakarku na Lloydovem parniku »Amphitrite«, je bila dne 20. m. m. ukradena iz omare v njegovih kabini srebrna ura z zlato verižico, skupaj v vrednosti 40 gld. Da-si je stvar takoj ovadil redarstvu, vendar niso mogli najti ne tatu, ne ukradenih predmetov. Dne 30. m. m. bi imel odpotovati v Carigrad — brez ure. A nekaj dni je tega, kar je srečal njegov znanec na ulici mladitca, ki je nosil Justovo verižico. Obvestil je lastnika, in oba sta šla iskat tatu, katerega sta našla v krčmi »al Bion Pastore« v osebi 22-letnega natakarkarja Edvarda A. iz Gradea. S početka je tajil, a ko so mu našli v žepu Zonehovo verižico, moral je priznati, da je vzel verižico in uro, katero posledajo da je zastavil za 2 gld., da-si je bila vredna 12 gld. Sedaj premišljuje v ulici Tigor o sedmi božji zapovedi.

Različne vesti.

Nemiri na Ruskem. »Wolfv bureau« javlja iz Petrograda: V Trikovi pri Petrogradu je dne 24. m. m. več stotin delavcev ostavilo svoje delo v tovarnah za opeko. Prišlo je do hudih nemirov. Redarstvo vsega okraja je bilo na nogah ter je še le po štirih dneh zadušilo nemire.

Delavsko gibanje. Iz Hofie poročajo dne 2. t. m.: Včeraj je bil zopet shod delodajalcev in odposlancev delavcev v navzočnosti obrtnega nadzornika. Do sporazumljenja ni prišlo. Štrajk se ne neha tako kmalu, ker imajo delavci dovolj zaslužka na poljih.

V Tannwaldu se je delo ustavilo popolnoma v treh tkalnicah.

V parnih mlinih Doubekovih v Brnu in v podružnici v Zvojanovu preti štrajk.

V Le Creuzot-u je dne 2. t. od 9200 štrajkujočih delavcev začelo 1200 oseb zopet delati.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Koper 3. (Deželni zbor.) Navzočih je 19 poslancev večine. Posl. Scampichio je predložil interpelacijo naperjeno proti gozdarskem komisarku v Lovrani, ki je baje na nezakonit način občini lovranski odtegnil upravo in vživanje občinskega gozda, in je drugim zasebnikom vzkralil uživanje gozdov, ki so njih izključna privatna last.

Posl. Vidulich je utemeljeval svoj predlog, da bi se zakonitim potom poskrbelo v prilog paroplovbi in pomorščakom. Vsprejeto.

Poročilo finančnega odseka o proračunu deželnega zaklada za l. 1899., potem o nekaterih prošnjah za podpore in v raznih predlogih in resolucijah, ki so v zvezi s proračunom, se je odobrilo.

Posl. Benatti je stavil predloga: 1) da se naloži deželnemu odboru, da naj dovrši studije in poizvedovanja za zgradbo mostu čez potok Dragonjo in dotičnih cest in naj v prihodnjem zasedanju predloži izkaz potrebnosti za ta dela, in 2) za cesto iz Šmarij pri Koprju preko sv. Uršule do cesarske ceste v Buje naj dovoli deželni zbor 8000 kron iz deželnih sredstev. (Aha, občinske volitve v Pomjanu so tu, zato so gospóda kar razsipni s — peskom v oči. Op. ured.) Predloga Bennatijeva sta se vsprejela soglasno.

Seja nadaljuje.

Dunaj 3. Kaže, kakor da je kriza res zgubila nekoliko ostrine in je nekoliko več nade, da pride do sporazumljenja. Ogerski ministri pridejo jutri na Dunaj.

Dunaj 3. »Fremdenblntt« povdarja vnovič nasproti »Pester Lloyd«, da je dogovore v Islu smatrati kakor celoto, da v iste spada tudi klav-

zula o nadaljnem trajanju carinarske ukupnosti, katero klavzulo hoče odpraviti ogerska vlada. »Pester Lloyd« bi moral priznati sam, da na grekar odpravljati jeden del dogovoča, ako ni zadovoljen tudi drugi dogovoritelj. Ni res, da hoče avstrijska vlada zavreči vse dogovore mej Banffjem in Badenijem, ampak jih vsprejema brez prigovora. Le v tem, da se hoče odpraviti določeno klavzulo, je vzrok, da so nastale tolike težave proti pogodbi.

Pariz 3. »Echo de Paris« pripoveduje, da je izvedel od jednega svetnika kasnejskega sodišča, da se bo sklep v aféri Dreyfus glasil tako, da se razsodba razveljavi in da se Dreyfus postavi pred vojno sodišče. Ta razsodba da se izreče danes.

Velika zaloga solidnega pohištva in tapecarij

od Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. šte. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

G. Piccoli.

dvornizaložnik

Nj. svetosti

papeža

Leona XIII.

lekarnar pri angelju v Ljubljani, Dunajska cesta

Železnato vino

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v

železnatem vinu,

lekarnarje Piccoli-ja v Ljubljani zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljšje spričevalo ter dajejo največje poročilo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nerovne in vsled boleznih oslabele osebe, za blede, slabe suhe in bolehalne otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštnino plačajo p. n. naročniki. III.

Vaše blagorodje!

Posljite mi s poštnim povzetjem osem polliterskih steklenic železnatega vina, ker se ob novem letu poslan dve steklenici rabita z prav dobrim uspehom.

Jožef Černko, župnik.

Vuhred na Štajarskem, 17. januarja 1899.

Zalogo piva senožeške pivovarne

v Herpeljah

ima

Ivan Siškovič

Istotam v svoji lastni hiši že več let.

Kakor vedno do sedaj hoče tudi odslej točno in vestno služiti svojim odjemalcem ter storiti vse mogoče v njih zadovoljnost, tako, da se mu ni bati nobene konkurence toliko gledé cen kolikor gledé dobrote piva in sicer v sodčih in v steklenicah.

Zaloga je na razpolago ob vsaki uri dneva in noči.

Priporoča se torej gg. gostilničarjem in slavnemu občinstvu sploh.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

pripoznano izvrstno, bolečine blažéce mazilo dobiva se po 40 nvc., 70 nvc. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko o „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samo steklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelek.

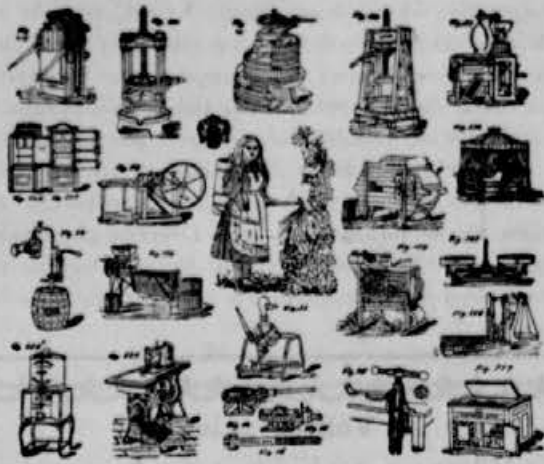
Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

IVAN SCHINDLER

Dunaj, III. Erdbergstr. šte. 12.

razpošilja gratis in franko kataloge v slovensko-hrvatskem jeziku z več kakor 300 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

Za realno postrežbo se garantira.

Solidne zastopnike se išče

IVAN SCHINDLER

ces. kralj.

privilegirani lastnik

Dunaj, III. Erdbergstr. šte. 12

Izdelovatelj
M. HRNJAK, lekar

Pozor!
pravi
Claven
nosi to
varstveno
znamko

Se kupi
v vseh
lekarnah
in
drogerijah

Pozor! Claven je mast!

1 lonček 60 nč., s pošto 75.
Edino gotovo delujoče sredstvo
„CLAVEN“

s katerim si vsak v 3—5 dneh brez bolečin in za vedno ozdravi kurja očesa, oseblino, trdo kožo, bradavice, žulji, od znaja vrnjene noge, ubod bčele, ose, komarja in drugega mrčesa.

Razpošilja se samo proti povzetju ali če se pošlje denar naprej. — Prekupovalci dobe velik popust!!
Glavna podružnica za Istro: lek. I. Serravallo, Trst.

Glavna podrž. za Avstro-Ogorsko: lek. A. Winger, Zagreb, Dlica 12. Skladnica v Zagrebu: lek. H. Brodovjin, Pecinovski, Varaždin: F. Riedl, Petrinja: V. Parnac, Trst: Serravallo, Budapešta: J. v. Török.

Na najvišje povelje Njeg. c. in k. apost. Veličanstva.

XX. c. kr. državna loterija

za obće vojaške-dobrodelne namene.

Ta denarna loterija,
edina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 12.728 dobitkov v gotovini v skupni vsoti od 403.160 kron.

Glavni dobitek znaša:

kron 200.000 kron

Za izplačilo dobitkov jamči e, k. loterijski sklad.

Žrebanje nepreklčno dne 15. junija 1899.

Jedna srečka stane 4 krome.

Srečke se dobe pri oddelku za državno loterijo na Dunaju, I., Riemergasse 7, v loterijskih kolekturah, v tobakarajah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradnih, v menjalnicah itd.; igralni načrti gratis za kupce srečk. — Srečke se dopošljejo poštne prosto.

C. kr. loterijska direkcija
oddelek za državno loterijo.

Pomladansko zdravljenje.

ZDRAVLJENJE KRVI

Čaj „Tisočerni cvet“ (Milleflori).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omet za ozdravljenje stane 50 nč., ter se dobiva v odlikovani lekarni PRAXMARER „Ai due Mori“ v TRSTU, veliki trg.

Tudi za 50 nč. v markah dopošlje se franko.

Slovenska gostilna
Antona Kramberger
v ulici Rossetti št. 2.

se priporoča sl. občinstvu. Točijo se dobra istrska in dalmatinska vina, toči pa se izborno senožeško pivo.

Zaloga pohištva (mēble) Petra Muschika poleg dobroznane gostilne „Alla nuova Abbondanza“, Trst, Via Torrente št. 16., se toplo priporoča slavnemu občinstvu za mnogobrojen obisk.

Cene brez konkurence!

Čuvaj se senjske roke!
dobi se v administraciji našega lista.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Mama mamica, se meni.

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srčnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriiljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Zaloga piva

Anton Dreher

Kozina

Postaja Herpelje - Kozina.

Ponuja svojo izvrstno pivo v sodčeh in v steklenicah.

Vse stroje za poljedelstvo

Vnovič znižane cene!

Cenike in spričevala zastoj.

Triljeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo, škroplilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Aparate za sumporavanje lozov. Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. — Samoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi.

Ig. Heller, Dunaj

II, Praterstrasse.

Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

Trnkoczy-jev
oblič za kurja očesa

je najgotovejši in najboljši pripomoček za odstranjenje kurjih očes, debele kože itd. **Uspeh zajamčen!** Samo pristen, če je firma „Franziskus-Apotheke“ utisnjena v vsakem obliču. Dobiva se pri izdelovalcu Dunaj, V/2, Schönbrunnerstrasse 107 in v Trstu pri gospodu lekarju I. Serravallo, Piazza del sale. Po pošti proti vpošiljavi 40 kr. dopošlje se franko.

Cena 35 kr.